KLUB PŘÁTEL HORNICKÉHO MUZEA V OSTRAVĚ, z.s.

KLUB PŘÁTEL HORNICKÉHO MUZEA V OSTRAVĚ, z. s.
Areál Landek Parku-Hornické muzeum
Pod Landekem č. 64, Petřkovice
725 29 OSTRAVA

LANDEK PARK

K P H M O

HORNICKÝ ZPRAVODAJ

II. čtvrtletí 2022

Ostravsko-karvinské doly, koncern Ostrava
OKR – DŮL 1. MÁJ, k. p., KARVINÁ 2 – DOLY
závod 3 – Mír

Zleva: Těžní věž vtažné jámy č. 2 a těžní věž výdušné (skipové) jámy č. 1 (70. léta)

Zdroj: archív Petr Kubinský

Vydává :	Klub přátel hornického muzea Ostrava, z. s.
Sídlo:	Pod Landekem 64, 725 29 Ostrava-Petřkovice
Předseda:	Jiří Kunčický
E-mail :	kphmo@seznam.cz
Web:	www.hornicky-klub.info
Tiskárna:	PROPIS, Cihelní 2719/99, Ostrava
Vydáno:	300 kusů dne 29. 4. 2022, 40 stran
Redakční rada:	Ing. Kateřina Polínková a Petr Kubinský

Uzávěrka Hornického zpravodaje III. čtvrtletí 2022 je v pátek 5. 8. 2022.

Příspěvky neprošly odbornou jazykovou úpravou. Za obsah odpovídá autor.

ISSN: 1803 – 7534

ÚVODNÍK

MÁJ LÁSKY ČAS

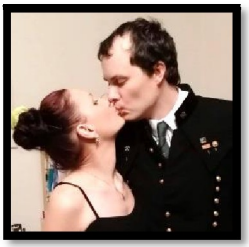

Konečně tu máme jaro a májový měsíc. Nezapomeňte své drahé polovičky políbit pod rozkvetlým stromem, aby Vám neuschly! Záměrně nepíšeme pod třešní, neboť ty už jsou dávno odkvetlé. Rozbíhá se plno nejrůznějších hornických akcí, oslav, setkávání a radovánek. Otevírají se hornické muzea a skanzeny pro turistickou sezónu 2022 a příroda kolem nás kvete a roste do své krásy. Je ten správný čas vyrazit si např. na „ostravskou sopku“ neboli haldu Ema ve Slezské Ostravě a rozhlédnout se po industriálních krásách Ostravska. Za dobré viditelnosti je možné spatřit také Beskydy a Jeseníky. O této stále hořící haldě si můžete přečíst článek v příštím Hornickém zpravodaji.

Aktuální číslo Hornického zpravodaje přináší opět plno zajímavého čtení. Ve svém úvodním slovu shrnul ve stručnosti předseda klubu Jiří Kunčický uplynulé tříleté funkční období klubu. Rozloučili jsme se s dlouholetým členem klubu s panem Ing. Dušanem Pavelkem. Nekrolog sepsal Václav Smička. Najdete zde přehled čerpaní finančních prostředků klubu za rok 2021 a zápis z revizní a kontrolní komise. Nechybí zde krátké zprávy ze všech tří poboček a také informace z činnosti výboru klubu. V rubrice z historie revíru sepsali v minulosti Ing. Dušan Pavelek a prof. Vojtech Dirner článek o historii Dolu Lazy v Orlové. V Generelu OKR se Petr Kubinský zabývá Skupinovým dolem Příbor – východ. Velmi humorný švéflem přispěl „emeritní SVNP“ Ota Krajník. Ing. Michael Polák ve svém článku popisuje novou knihu od báňského záchranáře. Roman Krzak sepsal setkání se spisovatelkou Karin Lednickou v Hornickém muzeu Landek Parku. Ve vedení HGF VŠB-TUO v postu děkanky je prof. Staňková i o této nové události si můžete přečíst článek. Nechybí zde ani pozvánky na hornické akce – Beseda o hornických modelech a 26. Setkání hornických měst a obcí ČR, které se letos bude konat v Kutné Hoře. Taktéž si můžete přečíst rozhovor s Lubošem Černým, který se jako bývalý havíř dal na uměleckou dráhu a maluje na velké oblázkové kameny šachty.

Je naši milou povinností Vám všem popřát krásné jaro i léto a skvělé prožití prázdnin. Všem autorům velmi děkujeme za jejich hodnotné články, kterými přispěli k aktuálnímu číslu Hornického zpravodaje II. čtvrtletí 2022.

Žádáme všechny naše čtenáře, dopisovatele a podporovatele, aby své příspěvky zasílali předsedkyní redakční rady Hornického zpravodaje Ing. Kateřině Polínkové na email: k.polinkova@seznam.cz. Uzávěrka Hornického zpravodaje pro III. čtvrtletí 2022 je stanovena na pátek 5. 8. 2022!

Za redakci Hornického zpravodaje

Ing. Kateřina Polínková a Petr Kubinský

OBSAH HORNICKÉHO ZPRAVODAJE II. ČTVRTLETÍ 2022:

ŽIVOTNÍ JUBILEA 6
ÚVODNÍ SLOVO PŘEDSEDY KPHMO, Z. S. 7
ZA ING. DUŠANEM PAVELKEM 8
PŘEHLED ČERPÁNÍ FINANCÍ KPHMO, Z. S. ZA ROK 2021 9
KONTROLNÍ A REVIZNÍ KOMISE KPHMO, Z. S. 11
ZASEDÁNÍ VÝBORU KPHMO, Z. S. 12
Z ČINNOSTI POBOČEK KPHMO, Z. S. 13
Z HISTORIE REVÍRU
HISTORIE DOLU LAZY 16
GENEREL OKR – VZNIK A VÝZNAM
10. ČÁST – SKUPINOVÝ DŮL PŘÍBOR – VÝCHOD……...21
ŠVÉFL 28
ZASLANÉ ČLÁNKY DO REDAKCE HORNICKÉHO ZPRAVODAJE
NEOBVYKLÝ POČIN BÁŇSKÉHO ZÁCHRANÁŘE 29
HISTORIE BĚŽÍ 30
NOVÉ VEDENÍ HORNICKO-GEOLOGICKÉ FAKULTY VŠB-TUO 32
POZVÁNKY NA HORNICKÉ AKCE
BESEDA HORNICKÉ MODELY 33
26. SETKÁNÍ HORNICKÝCH MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY 34
ROZHOVOR S LUBOŠEM ČERNÝM 35
PLÁN BESED A SCHŮZÍ NA POBOČKÁCH KPHMO, Z. S. 38

ŽIVOTNÍ JUBILEA

Výbor KPHMO, z. s. srdečně blahopřeje členům,
kteří ve II. čtvrtletí 2022 slaví významné životní jubileum a narozeniny.
Jedná se o měsíce duben až červen 2022.

Členové pobočky Ostrava:

Ing. Vilím Josef	**90 let**
Pavlorek Jindřich	**85 let**
Ing. Klement Marcel	**85 let**
Junker Richard	**85 let**
Ing. Krajník Otokar, CSc.	**80 let**
Ing. Kubánek Jaroslav	**80 let**
Kaminský Jiří	**75 let**
Ing. Železný Zdeněk, CSc.	**70 let**

Členové pobočky Havířov:

PhDr. Kružík Antonín	**85 let**
Ing. Šlachta Milan	**85 let**
Fukala Hubert	**80 let**
Gombita Juraj	**75 let**
Ing. Szostek Zbyněk	**75 let**
Ing. Matějka Jaroslav	**75 let**

Členové pobočky Karviná:

Ing. Špandel Slavomil	**70 let**

ÚVODNÍ SLOVO PŘEDSEDY KPHMO, Z. S.

Vážení členové Klubu přátel hornického muzea v Ostravě, z. s. jeho podporovatelé a příznivci,

čas plyne velmi rychle, stejně tak uplynuly 3 roky od poslední volby výboru klubu, předsedy klubu, redakční rady, předsedkyně redakční rady a revizní komise. **Dnešního dne, tj. 3. 5. 2022, proběhne volba po třech letech podle Stanov a organizačního řádu spolku KPHMO, z. s., opětovně.** Za tuto dobu se mnohé změnilo. Výbor klubu se schází pravidelně v Kulturním domě Petra Bezruče v Havířově. Místo konání přednášek ostravské pobočky se přestěhovalo z Dolní oblasti Ostravy-Vítkovic do restaurace u Vlka v Ostravě-Svinově. Zdálo se, že vše půjde dál v zaběhnutých kolejích. Nic však netrvá věčně, ani relativní „klid". **Velmi brzy nás opustil významný člen klubu, hospodář a jednatel klubu, pan Karel Budin.** Ještě před tím na jaře roku 2020 k nám z Číny dorazila pandemie nemoci COVID-19. Vládní opatření proti šíření COVID-19 postihla stejně jako celou společnost i náš klub. **V určitých dlouhých úsecích se nemohly konat besedy v pobočkách a výbor klubu jednal online**. Tato omezení utlumila činnost klubu ve všech směrech. Ještě, že jsme stihli, v náhradních termínech v letech 2020 a 2021, plenární schůze. Oslavy svátku sv. Barbory se však již uskutečnit nemohly. Obtížné bylo placení členských příspěvků, distribuce Hornických zpravodajů, kalendářů Těžní věže od Nadace Landek Ostrava. **Opět se ukázalo, jak je důležité, že se pro komunikaci mezi výborem a členy klubu mohly využívat emailové adresy.** Bohužel stále jsou mezi námi členové, kteří doposud své iniciály neaktualizovali a ani neposkytli své emailové adresy. Byly samozřejmě velmi omezeny různá setkání a akce pořádané jinými spolky, kterých se naší členové pravidelně zúčastňují. **K dnešnímu dni, kdy píši tento článek pro zpravodaj, to vypadá, že můžeme hledět s optimizmem na následující období.** Různá omezení pomalu ustupují a vracíme se k normálnímu způsobu života.

Na závěr mého úvodního slova, se musím zmínit o tom, co mě stále dosti trápí a to je naše členská základna. Samozřejmě všichni stárneme a postupně odcházíme z tohoto hornického světa, snižuje se počet členů klubu a nové – hlavně, mladší členy v podstatě nezískáváme, což je to velká škoda! To je však běh na dlouhou trať. Jen těžko se přesvědčují členové klubu pro práci ve výboru, popřípadě redakční radě. Věřím, že se tato situace brzy obrátí!

Děkuji touto cestou zejména výboru klubu, redakční radě, revizní komisi, stejně tak výborům jednotlivých poboček za práci, kterou v uplynulých létech pro klub vykonali. Stejně tak děkuji všem, kteří svými články přispívají do Hornického zpravodaje KPHMO, z. s.

Zdař Bůh! *Jiří Kunčický*

ZA ING. DUŠANEM PAVELKEM

Dne 12. 3. 2022 odešel do hornického nebe ve věku 87 let Ing. Dušan Pavelek, dlouholetý člen KPHM, z. s. ostravské pobočky, rodák z Petřvaldu, který celý svůj život zasvětil práci v hornictví. Již během studia na Státním reálném gymnáziu v Orlové poznával práci horníků.

Dělal brigády zejména na blízkém Dole Evžen, kde také pracoval jeho otec a později na Dole Oskar a na železnorudném dole na Železníku v okrese Revúca.

Po absolvování gymnázia byl v roce 1953 přijatý ke studiu na hornickou fakultu VŠB v Ostravě, kde si zvolil specializaci důlní měřičství. Po úspěšném zakončení studia v roce 1958 dostal umístěnku k Západočeským uhelným dolům ve Zbůchu, kde byl po nástupu jmenován vedoucím důlním měřičem na Dole Obránců míru. Výhodou tohoto umístění daleko od rodného Petřvaldu bylo, že nemusel absolvovat šestiměsíční vojenskou službu, ale táhlo ho to stále zpět do ostravsko-karvínského revíru. Ke 30. 6. 1959 se mu naskytla možnost vrátit se do OKR, kterou využil. Nastoupil na Důl Antonín Zápotocký v Orlové na pozici důlního měřiče. Postupně pracoval jako hlavní důlní měřič a od února 1964 do konce května 1976 byl vedoucím odboru důlního měřiče a geologa. Od 1. 6. 1976 zastával funkci investičního náměstka. V době od 1. 10. 1978 do 31. 12. 1980 byl zmocněncem generálního ředitele OKD a vedoucím odboru výstavby nových dolů na GŘ OKD. K 1. 1. 1981 se vrátil na Důl Antonín Zápotocký jako hlavní inženýr. Tuto funkci vykonával do 30. 4. 1988.

Od 1. 5. 1988 přešel z Dolu Antonín Zápotocký do koncernové účelové organizace „Rozvoj a projektování“ na pozici ředitele. Do starobního důchodu odešel k 31. 8. 1990.

Ing. Dušan Pavelek byl aktivním členem KPHMO, z. s. v ostravské pobočce. Psal příspěvky do Hornického zpravodaje KPHMO, z. s. Svoji životní dráhu a profesní kariéru popsal v publikaci s názvem „Hornické cesty – Autobiografie hornického inženýra“. Byl spoluautorem publikace „Martinská štola – petřvaldské unikum“.

Děkujeme za vykonanou práci.

Čest jeho památce!

Zdař Bůh!

Václav Smička

PŘEHLED ČERPÁNÍ FINANCÍ KPHMO, Z. S. ZA ROK 2021

Účel	Příjmy	Výdaje
Počáteční stav 2021	**103 744,13**	
z toho spořitelna	50 227,40	
hotovost	53 516,73	
Projekt HZ 666	45 000,00	51 492,00
Členské příspěvky	32 900,00	
Placený příspěvek		1 500,00
Srážková daň pro odvod	4 650,00	
Odvedená srážková daň		4 650,00
Odměny dle DPP		21 000,00
Kolektivní odměny dle faktur	40 000,00	
Smlouvy a dary	27 000,00	15 000,00
Provozní režie	8 760,00	10 708,80
Projekt MOST 669	85 600,00	85 600,00
Projekt POLSKO 683	26 061,00	26 061,00
Projekt Plenární schůze	4 000,00	4 389,00
Poplatky spořitelna		1 483,00
Roční vyúčtování klubu		33 808,00

Účel	Příjmy	Výdaje
Roční vyúčtování klubu	16 043,00	
Úrok spořitelna	0,31	0,06
Smlouva WEB		1 511,00
Smlouva doména stezka		242,00
Průběžné položky	63 000,00	63 000,00
Počáteční stav k 1. 1. 2021	103 744,13	
z toho výdaje	-320 444,86	
z toho příjmy	353 014,31	
Stav k 31. 12. 2021	**136 313,58**	
z toho spořitelna	**96 011,65**	
hotovost	**40 301,93**	

V Orlové dne 17. 3. 2022.

Sestavili:
Marie Budinová a Ing. Zdeněk Kohoutek

KONTROLNÍ A REVIZNÍ KOMISE KPHMO, Z. S.

Zápis

kontrolní a revizní komise z kontroly účetnictví KPHMO ze dne 16.3.2022.
Revize byla provedena ke dni 31.12.2021.

Revize účtů byla provedena za přítomnosti:
Kunčický Jiří – předseda klubu
Břuska Evžen – předseda revizní komise (omluven pro nemoc)
Černík Václav – člen revizní komise
Sisr Pavel – člen revizní komise
Kohoutek Zdeněk – hospodář klubu

Komise provedla namátkovou kontrolu účetních dokladů číslo:
č. 75/2021
č. 143/2021
č. 126/2021

Stav finančních prostředků KPHMO k datu 31.12.2021:

Celkové finanční prostředky	136 313,58 Kč
Finanční prostředky na účtu ČS a.s.	96 011,65 Kč
Finanční prostředky v pokladně	40 301,93 Kč

Při revizi nebyly zjištěny žádné nedostatky vedení účetnictví, doklady jsou řádně číslovány a řádně zakládány.

Kunčický Jiří – předseda klubu

Černík Václav – člen revizní komise

Sisr Pavel – člen revizní komise

Kohoutek Zdeněk - hospodář

ZASEDÁNÍ VÝBORU KPHMO, Z. S.

Zasedání výboru KPHMO, z. s. se za poslední období uskutečnilo ve dvou termínech: 28. 2. a 28. 3. 2022 v zasedací místnosti Kulturního domu Petra Bezruče v Havířově. Další zasedání výboru klubu by se mělo uskutečnit 25. 4. a 30. 5. 2022 na témže místě ve stanoveném čase od 14:30 hod.

Projednávaly se následující záležitosti, tradičně rozděleny do tří kategorií:

1. Akce klubu: byly podány předběžné informace o konání 133. Celostátního skoku přes kůži v Příbrami, který se bude konat 29. 4. 2022 (účast Jiří Kunčický a Václav Černík), taktéž informace o konání 15. Setkání slovenských hornických měst a Evropské setkání hornických spolků konané v Banské Štiavnici v termínu 8. – 10. 9. 2022 a informace o 26. Setkání hornických a hutnických měst a obcí České republiky, které se bude konat v termínu 23. – 25. 9. 2022 (náš klub byl již přihlášen, zařízen je autobus, stále se hledá vhodné ubytování pro cca 40 členů z řad našeho klubu). Byly zahájeny přípravy na volební Plenární schůzi KPHMO, z. s., která se bude konat 3. 5. 2022 v restaurace U Vlka v Ostravě-Svinově od 15:00 hod v salónku. Byly podány informace o konání schůze klubu havířovské pobočky ze dne 14. 3. 2022, která se konala od 16:30 hod v Kulturním domě Radost v Havířově. VII. Skok přes kůži ve Stonavě se bude konat 2. 4. 2022 (účast Jiří Kunčický a Ing. Eduard Heczko). Konsilium Sdružení hornických a hutnických spolků České republiky se bude konat v Rudolfově v termínu 12. – 13. 5. 2022 (účast Jiří Kunčický). Připravují se tyto akce: klubové Barborky a oslavy svátku sv. Prokopa v ostravské katedrále (termíny budou ještě upřesněny).

2. Stav činnosti klubu: od ledna 2022 probíhají ve všech třech pobočkách našeho klubu besedy dle harmonogramu a to již bez vládního omezení.

3. Organizační a různé: jsou připraveny jmenovité návrhy na ocenění klubovými medailemi, předány budou na plenární schůzi dne 3. 5. 2022. Již se organizačně zajišťují přípravy na 26. setkání hornických a hutnických měst a obcí ČR, které se bude konat v září 2022 v Kutné Hoře. Výbor klubu byl seznámen s aktuálním stavem členské základny ve všech třech pobočkách. Je třeba průběžně upravovat rozpočet klubu na rok 2022 dle nové výše členských příspěvků, příspěvků kolektivních členů, darů a dotací. Je nutné projednat možnosti převedení Naučné stezky Landek v roce 2022 na jiný subjekt (spolupráce s Mgr. Rodanem Broskevičem). Předseda klubu podal informace o schválených projektech na rok 2022, příspěvcích kolektivních členů a jednáních ve věci možnosti přijetí nových (Ostroj Opava, a. s.). Stále není obsazena pozice jednatele klubu. Ing. Zdeněk Kohoutek podal informaci o hospodaření od počátku roku 2022 a stavu členské základny, daňové přiznání za rok

2021 bylo podáno ve stanoveném termínu. Dále zaslal faktury kolektivním členům k úhradě členských příspěvků. Jiří Kunčický informoval o společných návrzích s Nadací Landek Ostrava na udělení cen Českého Permona v roce 2022, které by se měli udílet na 26. setkání hornických a hutnických měst a obcí České republiky, které se bude konat v termínu 23. – 25. 9. 2022 v Kutné Hoře.

Ing. Kateřina Polínková

Z ČINNOSTI POBOČEK KPHMO, Z. S.

Činnost pobočky KPHMO, z. s. v Ostravě

Během měsíce března a dubna 2022 proběhly v ostravské pobočce klubu dvě besedy. Na začátku každé besedy všechny přítomné přivítal předseda klubu Jiří Kunčický a podal základní informace o fungování a činnosti KPHMO, z. s. a po té předal slovo našemu hudebníkovi Mirkovi Holubovi, s kterým jsme si společně zapěli hornické karmíny.

Obr. č. 1 – Beseda s Mgr. Martinem Strakošem, foto: Ing Kateřina Polínková (8. 3. 2022)

Nejprve se konala beseda dne 8. 3. 2022 s názvem: „Sídliště a průmyslová města na příkladu Ostravy, Havířova a Karviné“, kterou přednesl Mgr. Martin Strakoš z Národního památkového ústavu, odborné pracoviště v Ostravě (viz obr. č. 1). Přinesl nám ukázat svoji obsáhlou publikaci „Ostravská sídliště. Urbanismus – architektura – umění a památkový potenciál“. Kniha vyšla v roce 2018 a pracoval na ni 5 let. Na připravených fotografiích nám demonstroval různé ukázky sídlišť. Besedy se zúčastnilo 26 členů klubu.

Druhá beseda se konala 5. 4. 2022 se spisovatelkou Kamilou Hladkou a její autorské čtení z knihy „Hornické vdovy“. Paní Kamila Hladká se všem přítomným přestavila, uvedla svoji hornickou knihu „Hornické vdovy“ a poté následovalo čtení z knihy (viz plakát obr. č. 2). Někteří z přítomných posluchačů si nechali své knihy podepsat od autorky. Beseda to byla vskutku vynikající a všichni přítomní (na této besedě bylo pouze 18 členů klubu) byli velmi spokojení a nadšení. Velmi se jim autorské čtení líbilo.

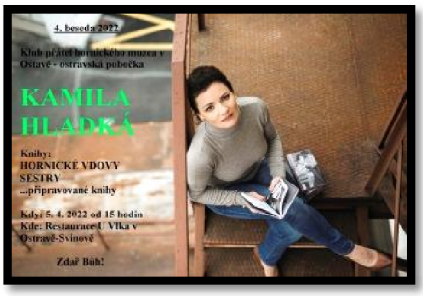

Ing. Kateřina Polínková

Činnost pobočky KPHMO, z. s. v Havířově

Naše činnost se postupně vrací k normálu a musíme jen doufat, že to tak zůstane i v budoucnu. O naši lednové přednášce Václava Smičky o záchraně 33 horníků z dolu San José v Chile v roce 2010 jsem již psal v předchozím čísle Hornického zpravodaje.

Obr. č. 1 – Přednášející Osvald Wytrzens v akci, foto: Silvestr Greguš, (14. 2. 2022)

V únoru jsme pokračovali přednáškou člena naši pobočky Osvalda Wytrzense o hornických koloniích v Karviné (viz obr. č. 1). Přednáška byla velice pečlivě připravena, zvláště že sám přednášející se v jedné z nich narodil a prožil tam své mládí. O tuto přednášku byl zájem nejen z řad členů pobočky (celkem 43), ale i z řad veřejnosti. Velice nás překvapila účast 8 občanek z Karviné, které se o této přednášce dozvěděly pravděpodobně z inzerce, kterou zveřejňujeme v havířovských Radničních listech (viz obr. č. 2).

V březnu jsme pak využili zrušení některých proti pandemických opatření a místo plánované přednášky jsme uskutečnili hodnotící výroční setkání členů naší pobočky. V předchozích létech 2020 a 2021 jsme tato setkání ze známých důvodů nemohli uskutečnit. Hodnotili jsme tedy dvouletou činnost a připomněli jsme si i 15. výročí vzniku naší pobočky a její začlenění do KPHMO, z. s. (viz obr. č. 3 a 4). Setkání bylo i volební. Stávající členové výboru byli opětovně potvrzeni na příští tříleté období – Ing. Eduard Heczko předseda pobočky, Jozef Lang hospodář, a členové Silvestr Greguš, Vladimír Vlček a Petr Hýsek. Nově za člena výboru byl zvolen prof. Ing. Vojtech Dirner, CSc. Za čestné členy výboru byli potvrzeni Ing. Milan Šlachta a Marie Szottková, kteří se v současné době nemohou jednání výboru pravidelně zúčastňovat zejména ze zdravotních důvodů. O jednání výboru budou pravidelně informování a svými názory mohou nadále přispívat k činnosti pobočky. Kladně zhodnotil naši činnost v uplynulém období i předseda KPHMO, z. s. pan Jiří Kunčický, který se jednání zúčastnil. Mimo jiné předal i pamětní medaile k 30. výročí KPHMO, z. s. panu Mgr. Zdeňku Heiserovi z Městského kulturního střediska za významnou odbornou pomoc při instalaci Stálé hornické expozice v původním i novém umístění, Bc. Michaele Kroupové z Městské

Obr. č. 2 – Část posluchaček z Karviné, foto: Silvestr Greguš (14. 2. 2022)

Obr. č. 3 – Zahájení výročního setkání hornickou hymnou, foto: Ing. Karel Žák (14. 3. 2022)

Obr. č. 4 – Účastníci výročního setkání havířovské pobočky, foto: Ing. Karel Žák (14. 3. 2022)

knihovny za odborné vedení a publikační činnost v hornické expozici a Barbaře Parchaňské z Magistrátu města za dlouholetou organizační přípravu pietních aktů k připomenutí důlního neštěstí na Dole Dukla v roce 1961. Na jednání byla přítomna i čtyřčlenná delegace ze spřáteleného Klubu seniora SITG z Jastrzebia v Polsku vedená předsedou Wojciechem Chmielowiecem. Ocenili jsme úspěšnou a přínosnou partnerskou spolupráci a potvrdili oboustranný zájem v ní nadále pokračovat. Jednání zpestřil hornickými písněmi pěvecký sbor X-tet pod vedením Milana Bystroně, bývalého vedoucího a dirigenta Symfonického dechového orchestru Májovák Karviná, z. s.

Ing. Eduard Heczko

Činnost pobočky KPHMO, z. s. v Karviné

V letošním roce se uskutečnily již tři besedy v karvinské pobočce klubu. První besedu měl pan Václav Smička. Přednáška se uskutečnila dne 26. 1. 2022 na téma: „Záchrana horníků v Chile“. Druhou besedu jsem měl já na téma: „Sdružení horníků a rolníků v první polovině minulého století“. Beseda se konala 23. 2. 2022. A třetí beseda se konala dne 23. 3. 2022 na téma: „Historie dobývání na uranových dolech“ a přednesl ji Ing. Josef Lazárek.

Ostatní besedy v roce 2022 by měly proběhnout dle daného harmonogramu, s tím, že od dubna do června 2022 dochází ke změnám besed! Dne 27. 4. 2022 proběhne beseda Ing. Václava Kabourka s názvem: „Hornické symboly v numismatice“, dále 25. 5. 2022 se uskuteční beseda Ing. Josefa Gavlase s názvem: „Nadace Landek Ostrava, historie a současnost“ a dne 8. 6. 2022 se uskuteční zájezd do Flascharova dolu v Odrách a do Muzea břidlice v Budišově nad Budišovkou. Věřím, že již všechny besedy proběhnou bez omezení. Připomínám, že besedy pro pobočku Karviná jsou pouze pro členy této pobočky, neboť v přednáškové místnosti je pouze 30 míst!

Ing. Stanislav Kuba

Z HISTORIE REVÍRU

HISTORIE DOLU LAZY

Ve čtvrtek dne 28. 12. 2019 se slavnostním vytěžením posledního vozu uhlí uzavřela těžební historie Dolu Lazy v Orlové (viz obr. č. 1), jenž v rámci Ostravsko-karvinského revíru sehrál velmi významnou roli jak ve spojení s městem Orlová, tak i s těžebním podnikem OKD, jehož byl dlouhá léta pilířem těžby.

Obr. č. 1 – Poslední těžní vozík na Dole Lazy, foto: Ing. Dušan Pavelek (28. 12. 2019)

Počátek důlní činnosti v Orlové-Lazích sahá až do roku 1835, kdy byly Vídeňskou nájemnou společností započaty práce na hloubení jámy Altmaschinenschacht (stará strojní jáma), kde byl v roce 1836 instalován parní vodotěžný stroj – první na Ostravsku vůbec. V blízkosti Altmaschinenschacht byla následně roku 1848 založena jáma Friedrich-Egon (od roku 1863 po své rekonstrukci přejmenována na Hauptschacht – Hlavní jáma). Počátek historie samotného Dolu Lazy se datuje do roku 1890, kdy bratři David a Vilém Gutmannové s Ignácem Vondráčkem v Orlové-Lazích zahájili založením „Těžné jámy č. I“ a „Větrní jámy č. I“ výstavbu největšího a nejmodernějšího dolu ostravsko-karvinského revíru s názvem Neuschacht – Nová jáma, jehož projektovaná těžební kapacita činila tehdy nevídaných 500 000 tun černého uhlí ročně, a to z dobývacího prostoru rozkládajícího se na ploše přes 5 km^2. Výstavbu dolu řídil jeden z nejlepších báňských techniků té doby u nás, příbramský rodák Ing. Eduard Hořovský, ředitel společnosti Orlová – Lazy. Vlastní těžba na Dole Nová jáma byla zahájena v roce 1892 vytěžením prvních 20 000 tun koksovatelného černého uhlí, jehož špičkové kvalitativní parametry vedly v roce 1899 k výstavbě a následnému téměř 70 let trvajícímu provozování koksovny v těsné blízkosti dolu. Propojením koksovny a dolu lanovkou byla zabezpečena dlouhodobá perspektiva odbytu cca poloviny vytěženého uhlí na Nové jámě.

V roce 1900, tedy po 10 letech od zahájení výstavby Dolu Nová jáma, dosahuje roční těžba 330 000 tun a důl je kromě zmíněné lanové dráhy již napojen také na báňskou dráhu.

Postupně se hloubí další jámy. V roce 1905 je založena „Větrní jáma č. II“ pod názvem „Veverka“ a v průběhu 1. světové války, kdy v roce 1916 přesahuje roční těžba 600 000 tun, je pak v souvislosti s dalšími požadavky na zvyšování těžby založena „Těžní jáma č. II“, jež je osazena parním těžním strojem.

První roční těžba přes 1 000 000 tun se datuje rokem 1941 a souvisí s 2. světovou válkou a výběrovým dobýváním realizovaným v důsledku požadavků navýšení těžby pro Hitlerovo nacistické Německo.

V říjnu roku 1945 prezident republiky Edvard Beneš podepsal čtyři dekrety o převedení klíčového průmyslu, bank a pojišťoven do rukou československého státu. Byly tak znárodněny všechny podniky nad 500 zaměstnanců, v některých odvětvích i se 150 zaměstnanci. Znárodněný Důl Nová jáma byl následně ke dni 4. 3. 1950 přejmenován po 60 letech své existence na Důl Antonín Zápotocký známý pod dodnes používanou zkratkou AZ (dále jen Důl AZ).

Neustále se zvyšující potřeba černého, zejména koksovatelného uhlí ve znárodněném průmyslu vedla v letech 1955 – 1962 k realizaci projektu rekonstrukce a modernizace Dolu Antonín Zápotocký schváleného usnesením vlády ze dne 22. 6. 1955. Rekonstrukce probíhala za plného provozu dolu a její investiční náklady dosáhly tehdy obří částky 360 miliónů Kčs (cca. 4,82 mld. Kč v dnešních cenách dle metodiky ČNB). Součástí rekonstrukce byla výstavba zcela nové povrchové infrastruktury dolu, včetně nového prádla – úpravny uhlí, jejíž provoz byl zahájen v roce 1961 s projektovaným výkonem 540 $t.hod^{-1}$. Úpravna byla v následujících letech postupně rekonstruována a zavedením kalových hydrocyklonů typu HIRS místo flotace v roce 1964 získal úpravárenský provoz schopnost vyrábět uhlí vhodné ke koksování a hrubý prach.

V dole se rekonstrukce týkala prohloubení původní „Těžné jáma č. I“ (dnes vtažná jáma č. 5) a jejího následného zvýdušnění v roce 1963 a dále pak prohloubení původní „Těžné jáma č. II“ (dnes vtažná jáma č. 2) a vybavení této jámy jedním skipovým těžním zařízením s těžním strojem typu Koepe a jedním klecovým těžním zařízením s bubnovým těžním strojem.

V důsledku rekonstrukce a modernizace Dolu AZ v letech 1955 – 1962 došlo k postupnému navyšování roční těžby dolu až na téměř 1 600 000 tun zejména koksovatelného černého uhlí. Dalším milníkem v historii Dolu AZ byla investiční výstavba 7. patra. Tato výstavba probíhala v letech 1969 až 1974 nákladem 264 miliónů Kčs (cca. 2,4 mld. Kč v dnešních cenách) a jejím signifikantním znakem bylo zavedení mechanizace horizontální dopravy pomocí samovýsypných důlních vozů VSV o objemu 3,15 m^3. Již v polovině realizace investičních prací, tedy v roce 1971, důl poprvé ve své historii vytěžil více jak 2 000 000 tun odbytové těžby.

Výstavbou 7. patra začíná na Dole AZ více než 40leté období, kdy je důl AZ pilířem těžby v ostravsko-karvinském revíru a za toto období je vytěženo 60 % celkové historické produkce Dolu Nová jáma, AZ či Lazy.

Otvírkové práce a výstavba 8. patra navazující v letech 1974 – 1986 bezprostředně na dostavbu 7. patra si vyžádaly investiční náklady 1,94 mld. Kč. Jejich součástí bylo v letech 1979 až 1984 realizované prohloubení dnešní vtažné jámy č. 2 do úrovně ještě jen projektovaného 9. patra. Samotná těžba na 8. patře dolu byla zahájena v roce 1981 a byla spojena s vystrojováním jámy č. 6 vyhloubené v letech 1973 až 1976. Vystrojování jámy č. 6 se železobetonovou 86 m vysokou

těžní věží obnášelo instalaci těžních zařízení typu Koepe 4K 5016 ČKD Slaný – jednoho jednočinného skipového těžního zařízení a jednoho dvojčinného skipového těžního zařízení po úroveň 8. patra a bylo ukončeno v roce 1982. V roce 1981 přebrala jáma č. 6 funkci centrální výdušné jámy s novými hlavními ventilátory typu ARA 2 s elektromotory o výkonu 1,6 MW. Skipové těžení jamou č. 6 bylo z úrovně 8. patra zahájeno v roce 1982 a v období let 1997 až 1998 po dokončení vystrojení jámy v celé její délce došlo k postupnému převedení (vyložení) obou skipových zařízení na 9. patro.

Výstavba posledního 9. patra Dolu Lazy probíhala v letech 1986 – 1999 investičním nákladem 2,2 mld. Kč a s postupným náběhem těžby v průběhu roku 1998. Součástí stavebních prací bylo i prohloubení jámy č. 5 pod úroveň 9. patra v roce 1997 a také navýšení skladovací kapacity surové těžby v dole na 7.200 tun. Tohoto navýšení bylo dosaženo vyhloubením 2 centrálních zásobníků uhlí u jámy č. 6 a 2 zásobníků v dobývacím prostoru, a to a s možností vzájemného zastoupení mezi jednotlivými zásobníky a také možností realizace selektivní těžby. Úpravna uhlí byla postupně rekonstruována tak, že od roku 1986 její provoz umožnil vyrábět nejen uhlí vhodné ke koksování a hrubý prach, ale také energetické směsi. V roce 2000 byl uzavřen kalový oběh úpravárenského komplexu Dolu Lazy, a to doplněním odvodnění nejjemnějších podílů.

Roční těžba přesahující hranici 2 000 000 tun předurčila Důl Lazy do vedoucího postavení skupinového Dolu Lazy, jenž byl vytvořen sloučením Dolu Lazy, Dolu Dukla v Havířově a Dolu František v Horní Suché k 1. 7. 1995.

Obr. č. 2 – Celkový pohled na Důl Lazy, foto: Ing. Dušan Pavelek (2018)

V dalším období lze provoz Dolu Lazy rozdělit na 2 etapy, a to etapu těžební prosperity do roku 2015 a etapu postupného doznívání těžby po roce 2015, kdy důl již těží méně než 1 000 000 tun. V těchto obdobích dochází k organizačním změnám, v jejichž rámci v období let 2008 až 2018 samostatný název Dolu Lazy zanikl a důl byl začleňován do společných organizačních jednotek. Postupně se tak v roce 2008 Důl Lazy spojil s Dolem ČSA v Karviné pod novým názvem Důl Karviná, aby se následně v roce 2015 stal součástí subjektu nazvaného „Důlní závod 1“, jehož součástí se stal i Důl ČSA a Důl Darkov.

Svou opětovnou samostatnost Důl Lazy získává v říjnu 2018 (viz obr. č. 2), a to paradoxně v důsledku odrubávání posledního porubu ve 40. sloji, jehož technickou podmínkou bylo uzavření větrního a dopravního spojení mezi dobývacími prostory Dolu Lazy a Dolu ČSA.

V období asi posledních 12 let se opakovaně rozhodovalo o možnosti prodloužení životnosti dolu Lazy. Byly postupně zpracovávány studie i projekty prohloubení úvodní i výdušné jámy, následně prohloubení pouze úvodní jámy, avšak žádný z těchto projektů nebyl realizován. Čas dále běžel a bylo zřejmé, že životnost dolu se krátí.

Aby bylo možné zahájit další těžbu v ostravských slojích, ke zpřístupnění nových zásob uhlí by musela být prohloubena stávající vtažná jáma č. 2 o bezmála 500 metrů. Tyto práce by si pak vyžádaly investice v rozsahu několika miliard korun po dobu nejméně 3 let včetně dalších mnoha milionových nákladů na zajišťovací provoz Dolu Lazy. Stávající infrastruktura dolu tedy neumožňuje ekonomicky výhodně vytěžit další zásoby černého uhlí a vybudovat infrastrukturu novou (prohloubení dolu) na novém patře s ohledem právě na zpřístupněné zásoby a prognózovanou cenu černouhelné komodity.

Historii Dolu Lazy bohužel provázejí i hornické tragédie. Ta největší se odehrála 20. 5. 1919, kdy zahynulo 92 horníků. Půl hodiny po poledni ve slojích Milan a Kazimír vybuchly třaskavé plyny s uhelným prachem a vzápětí oblast těchto slojí zachvátil rozsáhlý důlní požár. Přestože tlaková vlna doprovázející výbuch se šířila celým podzemím, na povrchu těžní jámy a u ventilátoru „Větrní jámy č. I“ nikdo nic nezpozoroval. Až s odstupem času začal vycházet z dolu černý kouř. Z celkového počtu 92 obětí této tragédie bylo nalezeno a pohřbeno jen 57 těl. Ostatní zůstali pohřbeni v dole, přičemž trvalo několik let, než došlu k uhašení důlního požáru a požářiště mohlo být bezpečně zpřístupněno. Z vyšetřovacích protokolů vyplývá, že pravděpodobnou příčinou výbuchu bylo provádění trhací práce.

Počtem objetí druhá historicky nejtragičtější nehoda se odehrála 3. 7. 1951 při požáru ve sloji Igor a zahynulo při ní 9 horníků. K dalšímu neštěstí došlo 11. 11. 1964, kdy se při likvidaci staré, 334 metrů hluboké „Větrní jámy č. II“ nazývané „Veverka“ provalilo přes nedostatečné dimenzované hráze na 4. patře 6 100 tun popílku a 3 700 tun haldoviny. Tyto zbahnělé materiály zaplavily důlní díla v okolí jámy až do vzdálenosti 400 metrů a na výdušné straně provozovaného porubu zaplavily 4 horníky, kterým se již nepodařilo utéci. Těla obětí byla vyproštěna až po obtížných zmáhacích pracích.

Posledním tragickým datem v historii Dolu Lazy je 12. 3. 2004, kdy došlo k důlnímu otřesu při ražbě porubní prorážky ve 38. sloji, 7. kře. V důsledku otřesu zahynulo 7 horníků.

Tak jako u každého hlubinného dolu exploatující ložisko černého uhlí z velkých hloubek s riziky nahromadění metanu, exogenních a endogenních požárů, důlních otřesů či průvalu vod, byla i historie Dolu Lazy protkána řadou provozních a bezpečnostních úspěchů i neúspěchů.

Celková těžba z dolu Lazy dosáhla za dobu jeho 129leté existence úctyhodné výše 145 433 160 tun černého uhlí. Pozornost si nezasluhuje jen samotná výše celkové těžby, ale také její plošná koncentrace, neboť byla realizována z nejmenšího dobývacího prostoru ostravsko-karvinského revíru o rozloze 6,06 km^2.

Vysokou koncentraci těžby na Dole Lazy dokladuje také nejvyšší dosažena roční těžba, kdy v roce 2002 bylo vytěženo 2 518 100 tun odbytové těžby a dále také nejvyšší dosažená surová roční těžba 3 002 690 tun, které bylo dosaženo v roce 1981.

Vynikajících těžebních výsledků Dolu Lazy by nebylo možné dosáhnout bez postupného zavedení plně mechanizovaných důlních pracovišť využívajících nejmodernější důlní techniky pro ražbu i dobývání uhlí (viz obr. č. 3). V dávnější historii se tak např. jednalo o revírní primát v nasazení razícího kombajnu sovětské výroby PK 3 v roce 1962, maďarského razícího kombajnu F6H v roce 1971 nebo rakouské mechanizované výztuže Vöest Alpine v roce 1966, s níž bylo o rok později vytvořen československý rekord v rubáňovém výkonu 104,35 t/hl/sm. Novodobější historie je pak reprezentována revírním unikátem v dobývání mocných černouhelných slojí v jejich plné mocnosti, tedy nasazením dobývacího komplexu ve sloji o mocnosti 6 m od francouzské firmy CdF s výztuží XS 1.7, dopravníkem Gerlach 1000 – HB280 a kombajnem Sagem Panda, který dosahoval denní těžbu přes 5000 tun.

Obr. č. 3 – Komplexní mechanizovaný porub na Dole Lazy, foto: Ing. Dušan Pavelek (2018)

Závěrem této historické reminiscence o Dole Lazy nelze také nevzpomenout všech jeho zaměstnanců. Řada špičkových horníků, předáků, povrchových zaměstnanců a techniků byla hnacím motorem úspěchů Dolu Lazy. Mnozí z nich byli za svou práci ve všech etapách existence dolu společensky oceňováni a mnozí se také následně uplatnili na jiných dolech, v odborných organizacích, institucích či úřadech, nebo se stali významnými vysokoškolskými pedagogy v pozicích profesorů a docentů.

Všem těmto lidem patří velký dík za odvedenou práci a těm, kteří již nejsou mezi námi, tichá vzpomínka.

Ing. Dušan Pavelek a prof. Ing. Vojtech Dirner, CSc.

GENEREL OKR – VZNIK A VÝZNAM
Část 10 – Skupinový důl Příbor – východ

V minulé části jsme si rozebrali kompletní historii Skupinového dolu Frenštát včetně průzkumu nového důlního pole a variant rozvoje. V dnešní části se seznámíme s velmi problematickým Skupinovým dolem Příbor – východ, tak jak jej navrhly Báňské projekty v Ostravě v Generelu OKR z roku 1983. Složitá problematika nově otevíraného dolu v jižní části OKR, jehož výstavba vzhledem k ne zrovna dobrým technicko-ekonomickým parametrům byla nejprve odsunuta, následně opět odsunuta a rozložena na dlouhé časové období až nakonec nebyla realizována ani v náznacích. Stejně jako v předchozí části o Skupinovém dole Frenštát, i zde se musíme nejprve seznámit s celkovou situací před zpracováním Generelu OKR 1983.

Jižní část Ostravsko-karvinského revíru tzv. Příborsko-těšínská oblast je rozdělena na několik tzv. průzkumných polí. Vyhledávací a předběžný průzkum z povrchu proběhl v průzkumných polích Příbor – sever, Fryčovice, Příbor – západ, Příbor – východ, Žukov a Mořkov – Frenštát.

Ze získaných poznatků z vrtného průzkumu byla jako perspektivní vybrána pro výstavbu nových těžebních kapacit pole Frenštát – Trojanovice a Příbor – východ.

Pro exploataci byl navržen dobývací prostor o výměře cca 4 000 ha až po úroveň -1000 m p. J. m. Dobývací prostor je kopcovitý s tendencí stoupání k jihovýchodu, kde dosahuje Palkovickými hůrkami výšky až +600 m n. J. m.

Pokryvné útvary jsou tvořeny tektonickými jednotkami Slezského (Godulského) a Subslezského příkrovu. Produktivní karbon je zastoupen vrstvami Jakloveckými, Hrušovskými a Petřkovickými. Jaklovecké sloje byly značně redukované, vyvinuté pouze v severovýchodní části průzkumného pole a nedobyvatelné. Severovýchodní části jsou místy dobyvatelné pouze sloje Hrušovské. Hlavní uhlonosnou formací jsou Petřkovické sloje s celkem sedmi rubatelnými slojemi o celkové mocnosti 5 – 7 m. V jižní části bylo zjištěno 14 slojí s celkovou mocností 12 – 15 m.

Úložní poměry a tektonická stavba byly interpretovány z průzkumných vrtů a z podobných podmínek na dole Staříč. Skutečné podmínky ovšem měly být daleko složitější ve všech směrech (nestálost slojí, značná tektonika, větší hloubky). Systém brachysynklinál a brachyantiklinál vytváří dvě základní jednotky, na severu Sviadnovsko-Trnavské synklinály a na jihu Frenštátské synklinály. Obě jednotky odděluje příčné sedlo Kopřivnicko-Třinecké. Všechny struktury jsou provázeny četnými zlomy. Zlomová tektonika je výrazná zvláště ve středu pole.

Využitelné uhelné zásoby podle orientačního propočtu k 1. 1. 1974 činí 160 237 kt po -1 000 m. Pokud bychom použili srážky dle dolu Staříč, sníží se skutečné zásoby o 43 % na 91 336 kt. Rozmístění uhelných zásob je ale velmi

nepříznivé, protože 49 % se nachází do hloubky 1 000 m. Dalších 51 % do hloubky 1 300 m. Výhřevnost uhlí se pohybuje od 8 400 kcal/kg do 8 900 kcal/kg. Obsah síry do 1 %, obsah popele od 7 do 15 %. 75 % slojí je v mocnosti 60 – 100 cm a pouze 25 % v mocnosti 100 – 150 cm.

Předpokládalo se, že uhlí bude patřit mezi nejlepší koksovatelné skupiny Va a Vb (žírné, koksové I. a II. a antracitové). Přesnější zhodnocení by bylo až po průzkumu důlními díly.

Velmi negativně se měly projevovat vlivy velkých hloubek, složitá tektonika, rizika průtrží uhlí a plynů a náchylnost k horským otřesům.

Otvírka uhelných zásob rozložených od -300 m do -1 000 m se sedmi, maximálně čtrnácti slojemi na rozloze cca 4 000 ha vyžadovala mimořádnou projekční rozvahu vhledem k nízké uhlonosnosti s vysokými investičními i provozními náklady. Bylo nutno brát ohled na co nejmenší počet účelných staveb, aby exploatace byla vůbec ekonomicky únosná.

K výstavě dolu byl schválen investiční záměr a Báňské projekty Ostrava zpracovaly studii souboru staveb. S výstavbou mělo být podle původních předpokladů započato už v 6. pětiletce (1976 – 1980) s prvním uhlím vytěženým v roce 1992. Plnou těžební kapacitu měla být dosažena v roce 2006 ve výši 1 100 000 t/rok.

Pro otvírku nového dolu se počítalo s vybudováním jednoho hlavního závodu a dvou až čtyř závodů pomocných. Ve třech a čtyřech větrních oblastech o cca 1 000 ha měly být vyhloubeny vždy dvojice jam (vtažná a výdušná) o průměru 7,5 m. Vzhledem ke složitému reliéfu krajiny v předhůří Beskyd se nepodařilo ideálně skloubit hlediska umístění hlavního závodu do těžiště zásob se současným vhodným povrchovým silničním a železničním napojením.

Podle původní koncepce měl být hlavní závod Hájov umístěn východně od města Příbor u Hájkovského Dvoru severně silnice Příbor – Sklenov. Z hlediska důlní dopravy měl být hlavní závod Hájov umístěn poněkud západně kvůli jedinému možnému umístění kolejiště a spojovací vlečky do stanice Nová Kopřivnice s délkou 3 km. Pomocný závod Sklenov měl být vybudován západně silnice Sklenov – Mniší, pomocný závod Rychaltice jižně silnice Příbor – Frýdek-Místek a pomocný závod Vlčovice potom severně obce Vlčovice.

- *Hlavní závod Hájov* – měl mít centrální umístění jam. Vtažná jáma se dvěma dvojčinnými klecovými těžními zařízeními měla zajišťovat dopravu mužstva, materiálu a kamene. Výdušná jáma s dvojčinným skipovým těžním zařízením o užitečném zatížení 30 t měla zajišťovat odtěžení veškerého uhlí. U hlavního závodu měl být vybudován i úpravárenský komplex dimenzovaný na čistou těžbu 1 450 000 tun tj. 9 500 t/den v surové těžbě. Vsázka měla být upravována nejprve v těžkokapalinové třídírně a následně v sazečkách (0 – 50 mm). Na lokalitě měly být také všechny ostatní

- důležité provozy jako kompresorovna, dílny, kotelna, rozvodna, správní budova atd.

Nutno zmínit, že se od počátků operovalo s myšlenkou společného úpravárenského komplexu s kapacitou 36 600 t/den pro Skupinový důl Příbor – východ a Frenštát v lokalitě Tichá s podzemním propojením a odtěžením skipovými jámami v místě (viz Generel OKR – vznik a význam, 9. část Skupinový důl Frenštát). Po projednání bylo toto řešení shledáno jako nevhodné a těžko realizovatelné.

- *Pomocný závod Sklenov* – měl mít centrální umístění jam. Vtažná jáma s dvojčinným klecovým těžním zařízením měla zajišťovat dopravu mužstva a materiálu. Na lokalitě měly být vybudovány nejnutnější objekty pro provoz závodu.
- *Pomocný závod Rychaltice* – měl mít centrální umístění jam. Vtažná jáma se dvěma dvojčinnými klecovými těžními zařízeními měla zajišťovat dopravu mužstva a materiálu. Dobývací prostor závodu přímo sousedil s dobývacím prostorem dolu Staříč a byl jeho pokračováním. Část dobývacího prostoru o rozloze 469 ha po kótu -450 m měla být exploatována z dolu Staříč. Od kóty -450 m po -1 000 m měl dobývat důl Příbor – východ. O přesném umístění jam mělo být definitivně rozhodnuto až po intenzivním geologickém průzkumu vedeném z dolu Staříč důlními díly v definitivních profilech.
- *Pomocný závod Vlčovice* – měl mít centrální umístění jam. Vtažná jáma s dvojčinným klecovým těžním zařízením měla zajišťovat dopravu mužstva a materiálu.

Výdušné patro mělo být založeno na kótě -380 m a těžní patro na -550 m (viz obr. č. 1). Patrové výšky na jednotlivých závodech se měly řídit reliéfem karbonu a neměly přesahovat výškový rozdíl 150 – 170 m. Alespoň jedno patro mělo mít společnou úroveň s dolem Staříč. Úspora a rychlost měla být dosažena maximálním využitím průzkumných důlních děl.

Vzhledem k rozloze dobývacího prostoru cca 40 km^2 se měly vyskytovat značné dopravní vzdálenosti (až 6 km).

Plynodajnost v dole se očekávala obdobná jako na dole Staříč ovšem s vysokou teplotou na pracovištích.

Skupinový důl Příbor – východ měl patřit mezi ostravské doly s horšími podmínkami. Silně redukované ostravské souvrství se slojemi Jakloveckými, Hrušovskými a Petřkovickými s chudým vývojem a ve velkých hloubkách silně ovlivňovaly veškeré technicko-ekonomické parametry. K výši investičních nákladů nepřispíval ani téměř nedotčený povrch předhůří Beskyd s absencí jakékoliv

infrastruktury. Potřeba koksovatelného uhlí a potřeba uhlí jako takového z OKR ve výši 24,6 mil t/rok, se kterou se ještě v 70. a na začátku 80. let počítalo, si výstavbu vynucovala.

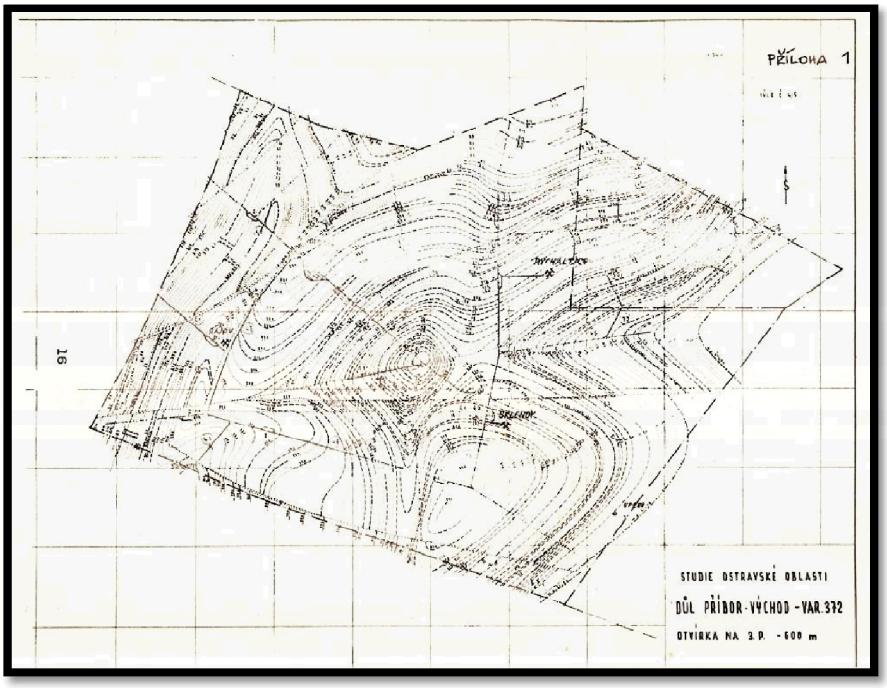

Obr. č. 1 – Otvírka na patře -600 m

Generel OKR: Skupinový důl Příbor – východ (1983)

V roce 1983 byl vyexpedován v rámci Generelu OKR i svazek 2.8. Skupinový důl Příbor – východ. Baňské projekty Ostrava na základě pokynu Federálního ministerstva paliv a energetiky ČSSR navrhovalo Skupinový důl Příbor – východ v tzv. omezeném rozvoji s postupným náběhem. Generel OKR částečně respektoval princip otvírky uvedený v původním projektu, i když s určitými úpravami a byl navržen následovně:

Skupinový důl Příbor – východ měl zabírat průzkumné pole Příbor – východ, Kopřivnice – Tichá a část pole Staříč (viz obr. č. 2). Celková rozloha skupinového dolu měla být v demarkačních hranicích 42,9 km^2.

Efektivní plocha se měnila s hloubkou dobývání a v hloubce -430 m činila 29,30 km^2, -600 m 28,85 km^2, -800 m 26,09 km^2 a -1 000 m 23,33 km^2.

První těžní patro mělo být na úrovni -430 m. Další potom na úrovni -600 m (viz obr. č. 1), -800 m a -1 000 m. Výdušné patro mělo být na úrovni -340 m.

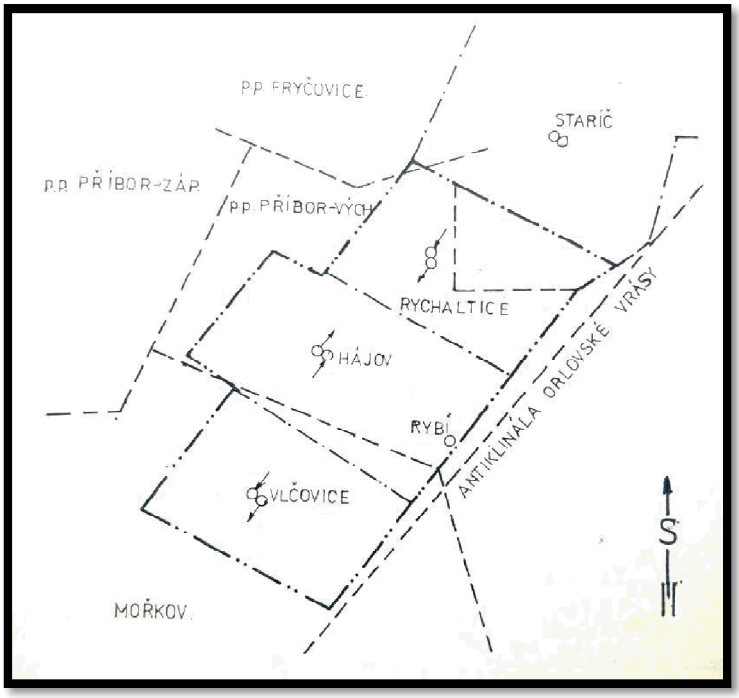

Obr. č. 2 – Skupinový důl Příbor – východ

Těžebním centrem měl být závod Hájov. Pomocnými závody potom Rychaltice, Vlčovice a Rybí.

Celkem měl mít skupinový důl tři centrální větrní oblasti a jednu diagonální.

Lokalita Hájov, Rychaltice a Vlčovice měla mít dvě jámy o průměru 8,5 m a lokalita Rybí jednu jámu o průměru 7,5 m. Hloubení jam mělo probíhat na lokalitě Rychaltice ve 14. pětiletce (2010 – 2020), na lokalitě Hájov v 15. a 16. pětiletce (2021 – 2030), v lokalitě Rybí v 15. pětiletce (2021 – 2025) a v lokalitě Vlčovice v 16 a 17. pětiletce (2026 – 2035). Celkem mělo být vyhloubeno 7 352 m jam.

Výstavba měla být zahájena ve 14. pětiletce (2010 – 2020) výstavbou lokality Rychaltice tak, aby se využila blízkost lokality Stařič III pro ražbu průzkumných děl, která měla být využita jako investice. Teprve v 18. pětiletce (2036 – 2040) po dokončení výstavby lokality Hájov měla být těžba převedena tam. Spojení mělo proběhnout spojovacím překopem v úrovni -430 m.

Celkem mělo být vyraženo 117 300 m překopů, 31 530 m investičních chodeb, 14 670 m náraží a ochozů, 16 zásobníků a 22 širokoprofilových vrtů.

Průměrná mocnost dobývaných slojí měla být 67 cm. Průměrné délky porubů měly být 130 m, směrné délky potom 500 – 700 m.

V dobývání mělo převládat směrné stěnování na řízený zával s převažujícím podílem pluhové těžby.

Dopravní vzdálenost měla být rozdílná podle postupu dobývání. V úrovni -430 m měla být průměrně 1,5 – 1,8 km, maximálně 2 km. V úrovni -600 m průměrně 3,5 km, maximálně 5,5 km.

V rámci Skupinového dolu Příbor – východ měla být postupně vybudována pouze úseková klimatizace a to až v 18. pětiletce (2036 – 2040).

Pro zajištění odtěžení uhlí měla být těžba soustředěna na výdušnou jámu na závodě Hájov, vybavenou dvojčinným skipovým těžním zařízením o užitečném zatížení skipu 30 tun. Čtyřlanový těžní stroj měl být umístěn v železobetonové těžní věži. Vtažná jáma na závodě Hájov měla být vybavena dvěma klecovými těžními zařízeními. Ostatní pomocné závody měly být vybaveny klecovými těžními soupravami. Jáma Rybí měla být vybavena pouze havarijním dopravním zařízením. V době výstavby měl být na lokalitách Rychaltice a Vlčovice těžen kámen, na lokalitě Rychaltice také uhlí (1 900 t/den).

Úprava uhlí měla být v nové úpravně v lokalitě Staříč. Výkon úpravny měl být 11 200 t/den. Hlušina měla být v době výstavby částečně ukládána u lokality Rychaltice a zbytek odvážena jak auty, tak vagóny do karvinské oblasti.

Celý skupinový důl měl být zajištěn opravárenskou kapacitou na závodě Hájov, dimenzováním rozvoden a přívodů elektrické energie a patřičným zásobováním vodou. Zajištění tepla mělo být nejprve samostatně na každé lokalitě. Později se uvažovalo s vybudováním centrálního zásobování teplem s teplárnou v závodě Hájov.

Skupinový důl Příbor – východ neměl dobré geologicko-technické podmínky pro dobývání, nízkou relativní bohatost, nízkou mocnost a předpokládala se značná tektonická narušenost. Proto měl nevýhodné provozní a investiční ukazatele. Jediným pozitivním ukazatelem bylo výborné koksovatelné uhlí. Investiční výstavba měla být rozložena na dlouhou dobu a náběh těžby měl být pomalý s cílovou těžbou 1 400 000 tun po roce 2050 (viz tabulka č. 1).

Tabulka č. 1 – Vybrané TH ukazatele pro Skupinový důl Příbor – východ

Léta:	1986 - 1990	1996 - 2000	2021 - 2025	2026 - 2030	2046 - 2050
Roční těžba (tun):	-	-	-	114 000	1 230 000
Počet pracovníků (osob):	-	-	269	1 174	8 970
Důlní výkon (t/sm):	-	-	-	0,95	0,95
Celkové investiční náklady (Kčs):	-	-	1 116 000 000	1 688 000 000	635 000 000

Během následujících let a zejména po roce 1985 se ovšem zásadně změnil ekonomický náhled na národní hospodářství, kde byl omezen přísun investičních prostředků na období 1990 – 2005, což mělo negativní dopad na realizaci důlní i povrchové výstavby dle Generelu OKR. Zvláště nepříznivě to ovlivnilo budoucí výstavbu skupinových dolů, realizaci úpravárenského programu, sociální program, modernizaci strojírenské základny atp. Bylo nutno počítat s periodickými aktualizacemi podle momentální situace v národním hospodářství.

V roce 1986 – 1987 byla odbornými útvary GŘ OKD (Generální ředitelství Ostravsko-karvinských dolů) ve spolupráci s OKR – RPO, k. p. (Rozvoj a projektování = Báňské projekty) upřesněna prognóza dlouhodobého vývoje důlního subsystému do roku 2010. Na podkladě upřesněných realizačních výstupů Generelu OKR zpracoval OKR – RPO tzv. Rozvojové studie skupinových dolů. Cílem řešení těchto studií bylo odvodit z prognózy Generelu koncepci reálného vývoje tehdejších dolů včetně výstavby dolu Frenštát v souladu se schválenou variantou koncepce rozvoje OKR do roku 2000, kterou zpracovalo GŘ OKD v březnu 1985 na upřesněné objemy revírních těžeb a investiční limity. Rozvojové studie skupinových dolů OKR – RPO, k. p. řešil vždy v několika variantách, které expedoval na přelomu let 1986 – 1987. Pro Skupinový důl Frenštát, jižní oblast a SD Karviná – východ po dvou variantách.

Vzhledem k výše zmíněným negativům celé koncepce výstavby a provozu Skupinového dolu Příbor – východ v kombinaci s odsunutím výstavby podle Generelu OKR 1983 až do 14. pětiletky (2010 – 2020) a v nových ekonomických pravidlech národního hospodářství ČSSR druhé poloviny 80. let se snížením investičních prostředků pro rozvoj OKR se koncepce a rozvojová studie pro Skupinový důl Příbor – východ vůbec nezpracovávala a realizace se odsunula na neurčito.

Použitá literatura:

SBORNÍK REFERÁTŮ z II. Konference Aktuální problémy ostravské oblasti: Ing. F. Kovácz, CSc., Ing. B. Trojan: Důl Příbor – východ – koncepce výstavby nového dolu v podbeskydské oblasti (1978)
OKD koncern GŘ Ostrava, Generel OKR, svazek 2.8 Skupinový Důl Příbor – východ
OKD koncern Ostrava GŘ, kolektiv autorů: Technická ročenka OKR 1987 (1988)
OKD koncern Ostrava GŘ, kolektiv autorů: Technická ročenka OKR 1988 (1989)

Pozn. autora: pro laickou veřejnost uvádím, že veškeré hloubky jsou v absolutním vyjádření bez převodu do relativní hodnoty z toho důvodu, že nadmořská výška jednotlivých lokalit je rozdílná. V případně zájmu o relativní hodnotu hloubky je nutno si vyhledat příslušnou nadmořskou výšku té které lokality např. v mapách a tuto připočíst.

Pokračování v příštím čísle HZ – Doprovodné organizace (nedůlní subsystém).

Petr Kubinský

ŠVÉFL

Tento švéfl se zaměřil na problematiku různých rýmů a rýmovaček. Co je tedy třeba mít na mysli pod pojmem rým – jsou dvě možnosti a to „rým a absolutní rým“. Rýmem budeme nazývat slova, která mají stejnou intonaci, jako třeba jednoduché – tvůj x chuj, tenis x penis, jejda x strejda či složitější – presidium x delirium, Prdlačky x nasračky apod. Shodují-li se nám slova úplně celá, jedná se o absolutní rým. Báseň s využitím absolutního rýmu by vypadala asi takto:

Piloti ef jedničky
nemají jen jedničky
jezdí samá kolečka
pořád jen do kolečka
až ujedou všechna kola
žízeň svlaží pepsi-cola
že to není žádná vize
ukáže nám televize.

Rýmů lze s úspěchem využít v celé řadě případů. Je možno zefektivnit nápisy na řadě cedulí, např. „nenahýbejte se z oken“ by se lépe pamatovalo jako „vystrč hlavu z karosy a máš jí hned na kusy“ nebo „zneužití záchranné brzdy se trestá“, lépe „sáhni na mě, dostaneš po tlamě“. Také nápis na plotě „pozor zlý pes“ by šlo nahradit rýmovačkou „pojďte klidně dále, náš pes má hlad stále“, nebo „máme doma Alíka, ukousne ti pytlíka“.

Ohromné možnosti skýtají také noviny, např. článek pod názvem „Znásilnění v Brně“ by přitáhl více pozornosti pod nadpisem „Deflorace na Zvonařce“. Také rozsáhlý článek pod názvem „Chlípník v pivovaře“ by mohl být zkrácen konstatováním „ukazoval svoji kládu v pivovaře vedle sladu“ nebo „v pivovaře rozepl zip, musel to být pěkný cyp“. Rýmy mají v oblibě také hodně děti. V oblasti sexuální výchovy by mohl sloužit rým „stejně jako taťka mamku, tak i pošťák líže známku“ nebo „nechoď na disku, dostaneš po pysku“.

S úspěchem lze rýmů použít i v charakterizování šachťáckých sessí. Např. „pivo pil, potom blil“ a jako protiklad „děti této planety pijí mléko a co ty“. Jako vtip lze také chápat „nadlišák má dva ocasy, hádej, hádej proč asi“. Ti z nás, kteří, jsou ženatí, si mohou postěžovat rýmem „proč na mě má pifku po desátém pivku“ nebo se obhajovat rýmem „přišel jsem domů dobrovolně, tak proč bych měl chodit rovně“. Toto pojednání bylo pro sessi osvěžující, i když se okamžitě také vyskytly rýmy méně veselé, jako třeba „zadek štípe pětku drát neb mě čeká reparát“ nebo „do zadku by nevlez proutek, neb mě čeká z fýfy Fojtek“. Ale tak už jde život.

Švéfl ex! *Emeritní Slavné vysoké a neomylné prezidium (SVNP)*
Ing. Otakar Krajník, CSc.

ZASLANÉ ČLÁNKY DO REDAKCE HORNICKÉHO ZPRAVODAJE

NEOBVYKLÝ POČIN BÁŇSKÉHO ZÁCHRANÁŘE

Dlouhodobě dostávám neoficiální cestou Hornický zpravodaj KPHMO, z. s., jednu z mála tištěných hornických periodik, díky přátelům z Ostravy. Dnes bych se chtěl s Vámi podělit o mé zážitky po přečtení knihy bývalého báňského záchranáře pana Petra Stoliny z Východočeských uhelných dolů. Není to jako obvykle drsný příběh z podzemí dolu, ale možná, až dočtete tento článek, bude na Vás působit jako dokumentační kniha. Faktem je, že pokud nejsou věci napsány nebo digitálně zpracovány, upadají do zapomnění nebo jsou značně zkreslené dobou.

Před Vánocemi roku 2021 jsem byl mezi padesátkou vyvolených, které autor obdaroval svou knihou s názvem: „Paměti báňského záchranáře“. Jeho dvouleté úsilí a zpracování faktů z Odolovské báňské záchranné služby včetně fotodokumentace, znamená pohledem jeho pestrého osobního života, skutečné „genium loci“. Báňské záchranáře evokuje jeho příběh a vzpomínky na život strávený na báňské záchrance. U „civilistů“ se jedná o neotřelý pohled na záchranáře.

V knize je popsán jeho osobní životní příběh, nikoli formou klasické beletrie, ale velmi poutavě. Náš společný přítel, emeritní důlní záchranář Václav Jirásek, který je znám hornickou veřejnosti jako autor mnoha hornických knih, napsal po žádosti autora, pěknou předmluvu k této knize.

Četl jsem řadu osobních příběhů z hornického prostředí, neodvažuji je však porovnávat, každá hornická kniha má svou jedinečnou hodnotu. Napadá mě například spisovatel pan Ing. Ivo Hofbauer, který sepsal knihu s názvem: „Paměti báňského inženýra“ z roku 1994, o kladenském hornictví a kladenské báňské záchranné službě. Další Kladeňák a báňský záchranář, pan Josef Suldovský se po své hornické kariéře věnoval obecně historii hornictví. Jeho knihy, „Kronika hornictví zemí koruny české“ a „Kronika horního města Jáchymova“, to jen dokládají.

Pohledem na knihu a perfektní obsah jsem se po přečtení „jedním dechem“ neubránil obratem vytočit telefonem Petra a dlouze mu poděkovat za jeho příspěvek revíru, který je nesmazatelný. Skromně mi řekl, že po odchodu do důchodu v roce 1994 neměl na hornictví myšlenky, přesto před dvěma lety dozrála myšlenka, zanechat svým dětem písemnou vzpomínku na tátu – havíře a záchranáře. Napsání knihy mu zabralo celý rok 2021.

Že to s vydáním knihy nebylo jednoduché, to nemusím dlouze popisovat. Jako soukromník složitě vyjednával se zástupci následnické organizace PKÚ, s. p. o příspěvek, nakonec to vyšlo pouze na 50 kusů. Kniha má 264 stran textu, 251 fotografií a obrázků.

S ohledem na obsah knihy a jeho obrovskou cennost nejen v revíru, jsem považoval za vhodné poslat Petrovi pár námětů při možném dotisku knihy. Bylo by dobré do příloh zařadit stručný vývoj hornictví na Trutnovsku.

Také jsem doporučil Petrovi, aby do knihy přidal stručný přehled o Báňské záchranné službě v revíru a doplnění faktů o účasti Báňské záchranné službě následkům zemětřesení v Arménii. Do příloh by bylo dobré, doplnit alespoň výčet hlavních akcí záchranky.

Věřím, že po přečtení knihy vedením odštěpného závodu PKÚ a státního podniku DIAMO, nebude složité dofinancovat dotisk. Z mého pohledu by se kniha mohla objevit na všech záchranných stanicích, ve firmách, na VŠB-TUO, v hornických muzeích a spolcích, archívech i formou presentací na hornických akcích. I já sám se budu snažit k tomuto přispět.

Ing. Michael Polák

HISTORIE BĚŽÍ

Dne 13. 3. 2022 v Hornickém muzeu Landek Parku v Ostravě-Petřkovicích sloužili jako průvodci muzea pánové Jiří Kubík a Pavel Sisr (oba průvodci jsou dlouholetými členy KPHMO, z. s.). Odpoledne se mezi návštěvníky objevila paní, která projevovala zvláštní zájem o architekturu budov muzea na bývalém Dole Anselm. Během hovoru s ní se ukázalo, že má nezvykle hluboké znalosti o historii hornictví a životě zdejších lidí. Velice dobře taky kvitovala znalosti našich průvodců, zvlášť když ji nabídli prohlídku, mimo běžný prohlídkový okruh, kompresorovny a strojovny bývalého Dolu Anselm, kde byly kdysi dva parní těžní stroje. Hala kompresorovny je po rekonstrukci vhodná pro různé kulturní a společenské události. V minulosti zde proběhla řada koncertů, „i divadlo by se tam mohlo hrát“, podotkla milá paní. Paní si sbírá, ověřuje události a informace k připravované další knize, kterou uvažuje vydat. Při této příležitosti a při společném posezení na lavičce před pokladnou muzea, se naši průvodci zeptali, zda není paní autorka „Šikmého kostela – Karin Lednická“. Potvrdila to a taky, že už připravuje již 3. díl románu, pro což potřebuje a sbírá další informace. Máme ale ještě posečkat, protože to bude všechno trvat ještě další asi dva roy, než bude kniha připravena k vydání. Mimo jiné se paní Lednická zúčastňuje různých akcí, besed v knihovnách a v knihkupectví i v televizi. Při jedné besedě v „Knihkupectví Dobrovský“ se mi podařilo přes moji snachu Marušku, získat věnování s podpisem autorky knih „Šikmý kostel 1. a 2. díl“ (viz obr. č. 1).

Dodatek autora k článku: Další věnování vepsané do knihy „Život pod Landekem“ jsem získal od autora pana Františka Žebráka (viz obr. č. 2), taktéž bývalého člena KPHMO, z. s. Z této krásné knihy by mohla paní Lednická získat další podklady o životě a historii lidí v Ostravě-Koblově a okolních obcích. V knize najdete neuvěřitelně detailní údaje z archívu a vlastních zápisů do deníku, které psal pan Žebrák v německém jazyce od školních let až po období služby ve válce a po ní, včetně všech peripetii, pracovních postů, počínaje příprav k otevření hornického muzea. Velkou zajímavostí této knihy je, že deník, který si psal nepřetržitě, mu

zachránil život, když byl během nasazení ve vojenských akcích raněn. Střepina granátu, která ho střelila, skončila v deníku nošeného v náprsní kapse uniformy (viz obr. č. 3).

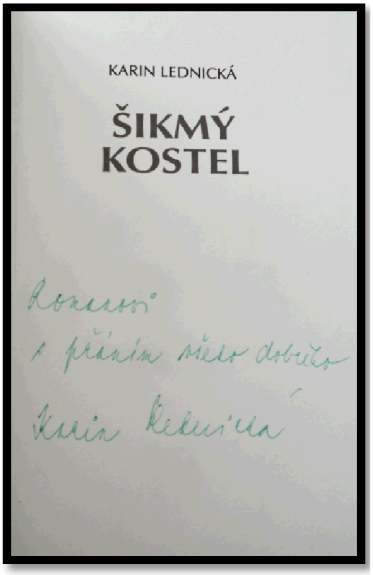

Obr. č. 1 – Kniha Šikmý kostel s vlastnoručním podpisem autorky knihy, foto: Ing. Kateřina Polínková (25. 3. 2022)

Obr. č. 2 – Kniha Život pod Landekem s vlastnoručním podpisem autora knihy, foto: Ing. Kateřina Polínková (25. 3. 2022)

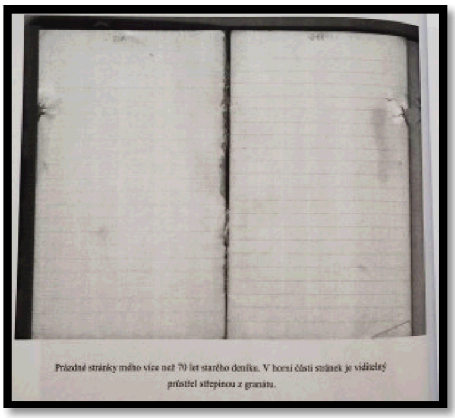

Obr. č. 3 – Úryvek z knihy Život pod Landekem. Deník, v kterém skončila střepina z granátu, foto: Ing. Kateřina Polínková (25. 3. 2022)

Roman Krzak

NOVÉ VEDENÍ HORNICKO-GEOLOGICKÉ FAKULTY VŠB-TUO

Do čela Hornicko-geologické fakulty VŠB-TUO (dále jen HGF VŠB-TUO) byla zvolena paní děkanka prof. Ing. Hana Staňková, Ph.D. (viz obr. č. 1). Je historicky první ženou, která vede nejstarší fakultu na VŠB-TUO. Ta vznikla v roce 1716 v Jáchymově jako první hornické učiliště svého druhu na světě.

Obr. č. 1 – Děkanka HGF VŠB-TUO prof. Ing. Hana Staňková, Ph.D., zdroj: web HGF VŠB-TUO

Volby kandidáta na děkana vyhlásil Akademický senát HGF VŠB-TUO dne 22. 9. 2021 a ty se odehrávaly podle daného harmonogramu. Volby kandidáta na děkana HGF VŠB-TUO se řídily podle Jednacího řádu Akademického senátu HGF VŠB-TUO ze dne 27. 2. 2018. Samotné volby se odehrály dne 24. 11. 2021. Paní prof. Ing. Hana Staňková, Ph.D. v řádných volbách uspěla jako jeden ze dvou kandidátů a to v 1. kole v tajné volbě získala 20 hlasů z 21 hlasovacích lístků. Protikandidát doc. Ing. Petr Rapant, CSc. získal 1 hlas.

Při příležitosti oslav Dne učitelů dne 24. 3. 2022 se uskutečnilo slavnostní zasedání Vědecké rady VŠB-TUO v Aule univerzity (viz obr. č. 2). Jeden z programů zasedání byla inaugurace tří nových děkanek. Inaugurována byla prof. Ing. Hana Staňková, Ph.D., která funkci děkanky zastává od 11. 2. 2022. Dále se jednalo o prof. Ing. Kamilu Janovskou, Ph.D., která byla zvolena do vedení Fakulty materiálově-technologické VŠB-TUO a prof. Ing. Martinu Peřinkovou, Ph.D., která vede Fakultu stavební VŠB-TUO. Pro všechny děkanky se jedná o první funkční období, které je stanoveno na 4 roky.

Prof. Ing. Hana Staňková, Ph.D. vystudovala obor Geodézie a kartografie na Fakultě stavební VUT v Brně, zde také získala doktorský titul – Ph.D. V roce 2021 získala titul profesorky v oboru Důlní měřičství a geodézie. Ve své vědecko-výzkumné činnosti se věnuje například novým metodám připojovacího a usměrňovacího měření důlních děl, procesu zavádění BIM v průmyslu a důlních dílech, nebo 3D modelování podzemních prostor se zaměřením pro archeologické účely. Ve vedení HGF VŠB-TUO pracuje již řadu, od roku 2014 pracovala jako proděkanka pro rozvoj a legislativu a jako zástupce vedoucí Katedry geodézie a důlního měřičství pracovala od 2011 (tato katedra je také její domovským pracovištěm na HGF VŠB-TUO). Vedoucí funkce vykonávala až do svého nástupu děkanky HGF VŠB-TUO.

„HGF VŠB-TUO je fakulta s historií, ale především s budoucností. Znám slabé a silné stránky HGF VŠB-TUO a v budoucnu bych ráda rozvíjela její potenciál

Obr. č. 2 – Zasedání slavnostní Vědecké rady VŠB-TUO a inaugurace děkanky HGF VŠB-TUO, zdroj: web VŠB-TUO

a pomohla fakultě překonat i nelehká období, které mohou přijít. Jsem rozhodnuta využít zkušenosti zaměstnanců fakulty, vybudovaného vědecko-výzkumného zázemí i obrovského potenciálu studentů, kteří na fakultu přicházejí studovat. V následujícím funkčním období jsem připravena udělat maximum pro rozvoj HGF VŠB-TUO“, uvedla prof. Ing. Hana Staňková, Ph.D. při volbě kandidáta na děkana HGF VŠB-TUO.

Paní děkance přejeme spousty pracovních i osobních úspěchů a ať se jí velmi daří v nelehké funkci děkanky HGF VŠB-TUO. Budeme se těšit na budoucí případnou spolupráci s naším klubem a velmi rádi ji uvítáme na některé z našich besed.

Ing. Kateřina Polínková

POZVÁNKY NA HORNICKÉ AKCE

BESEDA HORNICKÉ MODELÁŘSTVÍ

Ráda bych Vás pozvala v rámci expozice Historie psaná uhlím v Havířově na setkání s modelářem, havířem a sběratelem Petr Kubinským (dlouholetý členem KPHMO, z. s.), který nás seznámí s modelářským koníčkem zaměřeným na hornictví (viz plakát akce, obr. č. 1).

V rámci besedy budou představeny části modelů Dolu Antonín ze Zbýšova u Brna a Dolu Petr Bezruč ze Slezské Ostravy, budou vysvětleny technologické postupy a použité materiály (viz obr. č. 2).

Beseda se koná ve čtvrtek 5. 5. 2022 od 17 hodin. Expozice Historie psaná uhlím se nachází v Havířově na Pavlově ulici č. 2, jedná se o pobočku Městské knihovny Havířov. Vstup je zdarma a nemusíte se nikde registrovat.

Pojďte si poslechnout zajímavé povídání o hornickém modelářství a shlédnout unikátní části hornických modelů!

Taktéž si můžete prohlédnout hornickou expozici a expozici o městě Havířově. Součástí expozice je také hornická knihovna s unikátními hornickými kronikami Dolu Dukla a Klubu přátel hornického muzea v Ostravě, z. s.

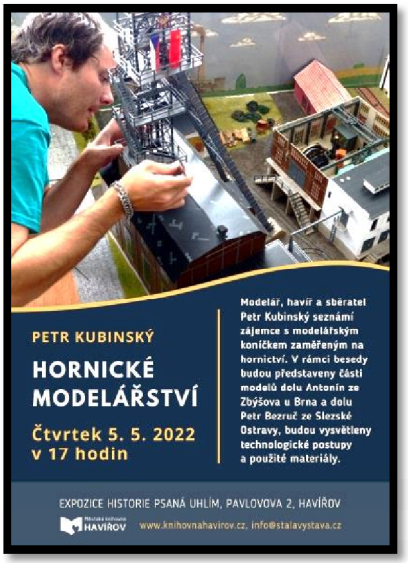

Obr. č. 1 – Plakát besedy Hornické modely, zpracovala Bc. Michaela Kroupová z Městské knihovny Havířov

Obr. č. 2 – Modelář Petr Kubinský u svého vystaveného modelu Dolu Antonín ze Zbýšova u Brna v muzeu na zámku v Oslavanech u Brna, foto: Ing. Kateřina Polínková (1. 5. 2019)

Ing. Kateřina Polínková

26. SETKÁNÍ HORNICKÝCH MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Konsorcium hornických a hutnických spolků České republiky na valné hromadě, která se konala 8. 11. 2019 v Žacléři, zvolilo „slavné stříbrné město“ Kutnou Horu za pořadatele 26. Setkání hornických měst a obcí České republiky, které proběhne v termínu 23. – 25. 9. 2022 (viz obr. č 1). Bude se jednat o velkou událost, kterou připravuje město Kutná Hora ve spolupráci se Středočeským krajem, České muzeum stříbra Kutná Hora, p. o. a Hornický spolek Barbora, z. s. Součástí programu bude průvod městem krojovaných horníků se svými spolkovými prapory, předávání cen Český Permon a bohatý kulturní program na Palackého

Obr. č. 1 – Logo Setkání hornických měst a obcí ČR – Kutná Hora 2022, zdroj: web hornickamesta.kutnahora.cz

náměstí v podobě Svatováclavských slavností. Program se stále dotváří, těšit se můžete na opravdu velkolepou akci. Hornické spolky či jednotlivci se mohli přihlašovat do 30. 4. 2022 na webových stránkách akce, kde jsou také základní informace k setkání: **https://hornickamesta.kutnahora.cz/**.

Hlavním účelem Setkání hornických měst a obcí České republiky je každoroční setkávání hornických měst a obcí, hornických a hutnických spolků, současných a bývalých havířů a hutníků, příznivců i zájemců o hornictví a hornické tradice. Tohoto setkání se pravidelně účastní zástupci obcí, měst, spolků s hornickou tradicí nejen z celé České republiky, ale i z mnoha zemí střední Evropy. Setkání je velkou společenskou událostí i příležitostí k prezentaci či představení hornických či hutnických obcí a měst.

Máme se tedy na co těšit. Náš klub je již přihlášen a nyní se hledá nejvhodnější ubytování pro cca 40 účastníků z řad KPHMO, z. s.

Ing. Kateřina Polínková

ROZHOVOR S LUBOŠEM ČERNÝM

Poprvé jsem se setkala s panem Lubošem Černým dne 2. 7. 2021 v Hornickém muzeu v Landek Parku. Nejprve jsme si sedli na lavičku před ještě funkční hospodu alias „Harendou“, ale jelikož došel letní přívalový déšť, šli jsme si sednout dovnitř hospody. Měl sebou čtyřletého syna Šimonka, s kterým jezdí prakticky všude a který se pomalu učí o hornické profesi. Pro ty, kteří Luboše Černého ještě neznají, ráda Vám jej představím. Jedná se o bývalého havíře z Dolu ČSM – sever a jih. Bohužel v roce 2008 se mu stal pracovní úraz na šachtě a nyní pobírá havířskou rentu. Na šachtě pracoval od roku 1994 jako kombajnér na čelbě. V roce 2009 byl propuštěn ze šachty „na rentu“ a stará se doma o tři děti. Jeho velkým koníčkem je malování šachet OKR na velké kamenné oblázky (viz obr. č. 1 až 3). Pustil se také do malování šachet z Německa či Polska. Luboš Černý se narodil v Děčíně. Jeho otec pracoval taktéž na dole ČSM a jelikož to měl na dojíždění domů hodně daleko, rozhodli se, že se celá rodina přestěhuje do Karviné. Luboš měl tehdy 4 roky. Dodnes Luboš v Karviné se svojí rodinou stále bydlí.

Luboš mi na ukázku přinesl hned několik svých výtvorů, které vyskládal na stůl v „Harendě“ Já se jen kochala krásou a dokonalostí maleb na velké kamenné oblázky. Hned mi věnoval asi 4 kg kámen, na kterém byl namalován Důl Petr Bezruč – jáma Terezie. Se svým přítelem Petrem Kubinským máme tuto šachtu velmi rádi (Petr tento důl modeluje v měřítku 1:48 a též pod naším klubem sepsal o Dole Petr Bezruč publikaci). Moje kabelka ihned ztěžkla, ale já si odnášela velký poklad, z kterého jsem měla velkou radost. Měla jsem pro Luboše připravených pár „všetečných“ otázek, abych se dozvěděla o jeho koníčku více. Začala jsem jej tedy zpovídat. Otázky a odpovědi si můžete přečíst dále v mém článku.

1. Kdy Tě napadlo malovat na kameny šachty?

Byl to prakticky nápad mojí manželky, která také začala kreslit na kameny, ale jinou tématiku, řekla mi, že šachty k tomuto kraji zkrátka patří. Jenže se k malování šachet moc neměla, a tak jsem si to zkusil já. Nikdy předtím jsem nic nemaloval a už vůbec ne šachty. Na konci března 2021 vznikl můj první malovaný kámen. Byl to symbolicky Důl Eduard Urx zde na Landeku. Jenže to byl první kámen, s kterým jsem si ještě moc nehrál, jen jsem to zkusil. A k dnešnímu dni jsem již nakreslil přes 50 kamenů (2. 7. 2021).

2. Kde bereš velké oblázkové kameny?

Já jsem taky vášnivý rybář. A když chodím na ryby k řece Olši u nás v Karviné, tak jsem kolem vyschlého ramena našel tyto krásné velké oblázky. Takže většinou posbírám ty, které se mi líbí, naplním si batoh a jdu se závažím domů. Nikdy neberu kameny z řeky. Beru jen ty, které jsou kolem břehů řeky.

3. Jaké používáš barvy na kameny?

Nejprve si kameny důkladně očistím, umyju je, aby byly bezvadně čisté. Po té si je natřu bílou barvou, pak si obyčejnou tužkou načrtnu nákres a na vymalovávání používám akrylové fixy. Po zaschnutí namalovaný kámen zafixuji lakem, na druhou stranu napíšu název šachty a podepíši se.

4. Jaké používáš předlohy pro Tvé malování?

Předlohy si fotografuji sám, jezdím po revíru a fotím si jednotlivé šachty. Nebo si na internetu najdu příslušné obrázky nebo též používám černobílé fotografie. Je ale pravdou, že předlohy černobílých fotografií jsou pro mě těžké. Vždy je to tak, že podle tvaru a velikosti kamenu se pak rozhodnu, kterou šachtu nakreslím.

5. Jak těžký byl Tvůj největší namalovaný kámen?

To si dost dobře pamatuji, byl to Důl Hlubina z Ostravy a ten váží 5,2 kg.

6. Jak dlouho Ti trvá, než namaluješ šachtu na kámen?

Je to hodně podle náročnosti šachty a okolí kolem šachty. Většinou mi to trvá 7 až 8 hodin. Ten kámen, co jsem Ti daroval, ten mi trval 12 hodin. Je to jen orientační měření, nezapínám si stopky.

7. Kde skladuješ své „kamenné skvosty“?

Jelikož jsme pětičlenná rodina a bydlíme v bytě, tak doma mám kamenů už jen pár. Hodně jsem kameny umísťoval u šachet, které jsem vyobrazil na kamenech. Také jsem jich pár daroval do muzeí nebo hornickým nadšencům, tak jako třeba Tobě, Katko. Do budoucna plánuji putovní výstavy mých kamenů. Kameny zásadně neprodávám a ani nemaluji na zakázku. Mám to opravdu jen jako „koníček". Kdybych maloval za peníze, myslím si, že by mě to už tak nebavilo nebo by to pro mě nebylo tolik motivační. Navíc nemaluji na počty namalovaných kamenů, ale z toho důvodu, že mě to velmi baví a stále se učím novým věcem.

8. Jak je to u Vás v rodině, maluješ jen Ty s manželkou?

U nás je to tak, že opravdu maluje celá rodina na různé oblázkové kameny. Všechny tři děti taktéž malují. Občas se stane, že děti malují spolu. Mám velkou radost, že je to takhle baví. Pak kamínky posílají dál jako tzv. putovní kamínky.

Děkuji Lubošovi Černému za rozhovor a za to, že si našel prostor a čas se mnou setkat v hornickém areálu. Ten jsme si pak společně prošli a samozřejmě jsme si celou dobu vyprávěli o hornictví a o hornickém muzeu Landek Park.

Nyní má Luboš Černý za sebou 3 velmi úspěšné výstavy svých malovaných kamenů. První výstava malovaných kamenů byla v knihovně v Ostravě-Michálkovicích. Druhá se odehrála v expozici Historie psaná uhlím v Havířově a třetí byla taktéž v knihovně v Karviné-Fryštátě. Na výstavě vždy vystavoval 25 svých různě velkých malovaných kamenů. Nyní jsou kameny u mě v depozitáři a já se snažím udělat výstavu i s vernisáží v Ostravském muzeu, které sídlí na Staré radnici na Masarykově náměstí v centru Ostravy. Jakmile bude vše dohodnuto, pak připravím výstavu i s popisky šachet. Na vernisáž budete samozřejmě všichni zvaní, také bude pozvaná široká nejen hornická veřejnost. Součástí výstavy bude též kamínková dílnička nejen pro děti, takže si budete moci zkusit cokoliv namalovat. Budou připravené jednoduché i složitější předlohy nejen šachet z našeho černouhelného revíru. Přeji Lubošovi Černému, ať má stále spousty elánu a síly v malování šachet na velké kamenné oblázky. A Vy všichni se těžte na výstavu, kde se nám samozřejmě sám autor představí a budou zde také ukázky jeho rozpracovaných a hotových děl.

Obr. č. 1 až 3 – Luboš Černý se svými malovanými kameny, foto: Ing. Kateřina Polínková (21. 9. 2021) *Ing. Kateřina Polínková*

PLÁN BESED A SCHŮZÍ NA POBOČKÁCH KPHMO, Z. S.

Plán besed pobočky OSTRAVA ve II. pololetí roku 2022, Restaurace U Vlka v Ostravě-Svinově:

6. beseda: 6. 9. 2022 v 15:00 hod – Vlakové nádraží Ostrava-Vítkovice, přednáší: Mgr. Martin Strakoš – Národní památkový ústav v Ostravě.

7. beseda: 4. 10. 2022 v 15:00 hod – Historie montánního školství, přednáší: prof. Ing. Vojtech Dirner, CSc. – člen havířovské pobočky klubu.

8. beseda: 1. 11. 2022 v 15:00 hod – Historie báňských učilišť a škol, přednášejí: Ing. Kateřina Polínková a Petr Kubinský – členové ostravské pobočky klubu.

Plán besed pobočky HAVÍŘOV ve II. pololetí roku 2022, Loutkový sál Kulturního domu Petra Bezruče v Havířově:

7. beseda: 12. 9. 2022 v 16:30 hod – Historie montánního školství, přednáší: prof. Ing. Vojtech Dirner, CSc. – člen havířovské pobočky klubu.

8. beseda: 10. 10. 2022 v 15:00 hod – Exkurze do pekárny SEMAG, spol. s r.o. v Havířově-Šumbarku – moderní průmyslová pekárna.

9. beseda: 14. 11. 2022 v 16:30 hod – Historie a budoucnost hornického muzea na Dole Michal, přednáší: Ing. Alexandr Zaspal – průvodce v hornickém muzeu.

Plán besed pobočky KARVINÁ ve II. pololetí roku 2022, pobočka regionální knihovny v Karviné-Fryštátě:

7. beseda: 28. 9. 2022 v 15:30 hod – I v dolech je třeba vidět, přednáší: Osvald Wytrzens – člen havířovské pobočky klubu.

8. beseda: 26. 10. 2022 v 15:30 hod: 200 let Dolu Doubrava, přednáší: Ing. Kazimír Golasowski – důlní inženýr.

9. beseda: 30. 11. 2022 v 15:30 hod – Projekt Stará Karviná, přednáší: Mgr. Marek Trojak – autor projektu.

Pietní akt k 61. výročí tragédie na Dole Dukla se uskuteční dne 7. 7. 2022 v 10:00 hod u památníků obětem důlní havárie na hřbitově v Havířově-Šumbarku.

Ing. Kateřina Polínková

Posuvná výztuž Alpine B 2 – 6 v porubu

Zdroj: archív Petr Kubinský

Naši kolektivní členové významní pomocníci v naší práci

HAVÍŘOV

STONAVA

PETŘVALD

HTS® HAVÍŘOVSKÁ TEPLÁRENSKA SPOLEČNOST

OSTRAVA!!!

DOV

OSTRAVA!!! SLEZSKÁ OSTRAVA

DIAMO ODRA o.z.

HLAVNÍ BÁŇSKÁ ZÁCHRANNÁ STANICE OSTRAVA

OSTRAVA!!! PETŘKOVICE

GreenGas capture the energy

Ostrava - Radvanice

Báňské projekty Ostrava, a.s.

KATEK Lead the category

POLCARBO spol. s r.o. Karoja Slwky 621/5 733 01 Karviná - Fryštát

213 RBP zdravotní pojišťovna

Ferrit | GLOBAL MINING SOLUTIONS

zam servis

Sponzoři

Nadace LANDEK OSTRAVA

Na vydávání se podílí

PROPIS TISKÁRNA